

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานระดับปฐมวัย โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. สรุปผล
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผล

จากการดำเนินการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานระดับปฐมวัย โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการนิเทศภายใน ผู้วิจัยได้สรุปผล ดังนี้

1. ผลการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน กลุ่มผู้ร่วมวิจัย มีความรู้ความเข้าใจ อยู่ในระดับที่น่าพอใจ จะเห็นได้จากผลการทดสอบก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ก่อนประชุม ได้คะแนนเฉลี่ย 3.25 และหลังการประชุมได้คะแนนเฉลี่ย 9.25 ซึ่งถือว่ามีพัฒนาขึ้น ในด้านการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ อยู่ในระดับที่น่าพอใจ จะเห็นได้จากคะแนนการประเมินแผนการจัดประสบการณ์ที่กลุ่มผู้ร่วมวิจัยทั้ง 5 คน มีคะแนนรวมเฉลี่ย 4.37 จัดอยู่ในระดับมาก ในด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 5 คนสามารถจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์ได้ เมื่อพิจารณาตามขั้นตอนการจัดกิจกรรม ดังนี้ คือ ชี้นำ ขั้นการดำเนินกิจกรรม ชันสรุป ทำได้ในระดับดีมาก เพื่อให้เกิดการพัฒนามากขึ้นจึงใช้กลยุทธ์การนิเทศภายใน มาใช้ในการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้นต่อไป

2. การพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์การนิเทศการศึกษา กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ปรับแผนการ พัฒนา โดยเน้นการนิเทศแบบต่อเนื่อง ผลการพัฒนาพบว่า ผู้ร่วมวิจัยทั้ง 5 คนมีการพัฒนา ตนเอง และมีพฤติกรรมในการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็น ฐานได้ดีขึ้นกว่าเดิมเป็นอย่างมาก ปรับรูปแบบการจัดกิจกรรมตามขั้นตอน คือ ขั้นนำขั้นดำเนิน กิจกรรมและขั้นสรุป ปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับความสนใจ ความสามารถ และความต้องการของ เด็ก ให้มีการกระตุ้นให้เด็กมีส่วนร่วมมากขึ้น โดยให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้เกิด การเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการสังเกตพฤติกรรมการจัดประสบการณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ดีเยี่ยม การนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนทำ ให้เด็กมีความรู้ความสามารถมีพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน ทำให้การจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก ปฐมวัยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นสรุปว่า การดำเนินการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ซึ่งการดำเนินการ ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาผู้ร่วมวิจัยให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถเขียนแผนการ จัดประสบการณ์ และสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ สมองเป็นฐานได้ ตลอดจนการนิเทศติดตามการสอนเพื่อพัฒนาผู้ร่วมวิจัยสามารถนา แผนการจัดประสบการณ์ที่เขียนไว้ไปใช้สอนจริงในชั้นเรียนได้ ซึ่งพบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ยัง ไม่สามารถจัดประสบการณ์ได้ดีเท่าที่ควร คือ ขาดความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมอง เป็นฐาน จึงได้ดำเนินการพัฒนาโดยการนิเทศภายในแบบต่อเนื่อง และสร้างความมั่นใจให้กลุ่ม ผู้ร่วมวิจัยซึ่งผลการพัฒนาพบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 5 คน มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีใน การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สามารถเขียนแผนการ จัดประสบการณ์ได้ รวมทั้งสามารถจัดประสบการณ์ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมอง เป็นฐานได้ดีขึ้นกว่าเดิมเป็นอย่างมาก ตลอดจนนำไปใช้พัฒนาการจัดประสบการณ์ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

การพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ สมอง เป็นฐาน โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยใช้กลยุทธ์การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการนิเทศภายใน ทำให้บุคลากรมี ความรู้ความเข้าใจสามารถจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และสามารถจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานได้ ส่งผลให้เด็กมี

ความสนใจในการเรียนรู้ มีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม แสดงออกได้อย่างมั่นใจ เด็กมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติทุกขั้นตอน มีส่วนร่วมทุกกิจกรรม มีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย มีโอกาสได้ร่วมสนทนาแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ อย่างเหมาะสม เด็กมีการเรียนรู้อย่างมีความสุขและสนุกสนาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของประสิทธิ์ ชินกลาง (2554 : 81-82) การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลไรร้อย อำเภอมือง จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการสอน ผลการพัฒนาทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจ สามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานได้ และสามารถนำแผนการจัดประสบการณ์ที่เขียนไว้ไปใช้สอนจริงในชั้นเรียน ได้ซึ่งผลการนิเทศการสอน พบว่า กลุ่มเป้าหมายยังไม่สามารถจัดกิจกรรมชั้นตอน BBL เป็นการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับจิตสำนึกและจิตใต้สำนึกได้เป็นที่น่าพอใจ จึงได้ดำเนินการพัฒนาโดยการนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดกิจกรรมตามชั้นตอน BBL ที่เกี่ยวกับจิตสำนึกและจิตใต้สำนึกที่เป็นประเด็นปัญหา และกิจกรรมอื่น ๆ ผลการพัฒนาพบว่า กลุ่มเป้าหมายจำนวน 6 คน มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ได้เป็นอย่างดี และพระครูประดิษฐ์กาญจนคุณสุพร (2550 : 93 – 94) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรในด้านการจัดทำแผนกิจกรรมประสบการณ์ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดกาญจนะประดิษฐ์อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร พบว่า ผลการพัฒนาครูพี่เลี้ยงจำนวน 3 คน ในด้านการจัดทำแผนกิจกรรมประสบการณ์ โดยการนิเทศแบบกัลยาณมิตร สามารถพัฒนาบุคลากรในด้านการจัดทำแผนกิจกรรมประสบการณ์ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดกาญจนะประดิษฐ์ได้ในระดับที่น่าพอใจทั้ง 3 คน

จากการใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายในในการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของโรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสาร อภิปรายผลได้ดังนี้

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยการเชิญวิทยากรที่เชี่ยวชาญในเรื่องการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย มาอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ และฝึกทักษะประสบการณ์ ด้านการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานให้กับผู้ร่วมวิจัย เพื่อให้ครูผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานและนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงได้

โดยรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมระหว่างการอบรมและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแผนการเรียนรู้และของครูที่เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับหลักการประชุมปฏิบัติการที่ศูนย์ เหมาะประสิทธิ์ (2549 : 134) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการมีจุดมุ่งหมายพื้นฐานเพื่อปรับปรุงผลงานปฏิบัติงานหรือแก้ไขปัญหาเฉพาะจุดเฉพาะที่และเฉพาะเรื่องมากกว่าเพื่อสร้างผลผลิตหรือสร้างความรู้ การผลิตความรู้หรือการแสวงหาประโยชน์ของความรู้เป็นเพียงเป้าหมายรองหรือเป็นผลพวงของการวิจัยเชิงปฏิบัติงานการ นั้นหมายถึงว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการมุ่งเน้นการนำความรู้เชิงทฤษฎีมาผสมผสานหรือมาบูรณาการกับความรู้จากการปฏิบัติเพื่อแก้ไขหรือแสดงคำตอบที่แจ่มชัดอันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างทันที่วงที่ เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ (2549 : 11) กล่าวว่า การวิจัยลักษณะนี้จะเป็นการวิจัยเพื่อหาทางในการแก้ปัญหาทางการศึกษาที่เกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบันที่เป็นปัญหาเฉพาะด้านและยังเป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาอีกด้านหนึ่งด้วย เพราะว่างานวิจัยในรูปแบบนี้จะสามารถนำไปใช้ในสภาพจริง ๆ ทันต่อเหตุการณ์ได้ทันทีเลย ซึ่งจะเป็นการวิจัยหารูปแบบใหม่วิธีปฏิบัติการใหม่หรือเทคนิคใหม่ หรือวิจัย โครงการใหม่ ๆ หรือกระบวนการจัดการเรียนการสอน เช่น วิธีการสอนรูปแบบใหม่ เทคนิคการสอน เป็นต้น และสอดคล้องกับหลักการประชุมปฏิบัติการที่ สมคิด บางโม (2544 : 174) อธิบายว่าการประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นการประชุมที่มุ่งเน้นให้ผู้เข้าประชุมได้รับประสบการณ์และสามารถนำประสบการณ์ที่ได้ไปใช้ หรือมุ่งสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดขึ้นในการประชุมเพื่อนำกลับไปใช้ในหน่วยงานเดิมของตน

2. จากการใช้กลยุทธ์การศึกษาดูงาน โดยการจัดกิจกรรมการศึกษาดูงาน เป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ ด้วยการสังเกต สัมภาษณ์ ซักถาม หรือฝึกปฏิบัติจากแหล่งเรียนรู้จากหน่วยงาน หรือองค์กร ที่ประสบผลสำเร็จในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อนำประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานที่ตนเองรับผิดชอบสอดคล้องกับแนวคิดของสุพร สามัตถิยะ (2551 : 71 - 72) ได้ศึกษาการพัฒนาครูที่เลี้ยงด้านการจัดประสบการณ์ ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ในวัดสว่าง (กุดน้ำใส) อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร พบว่า ผลจากการศึกษาดูงานที่โรงเรียนบ้านทุ่งมน และ โรงเรียนบ้านกุดตากลา อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร ทำให้ครูที่เลี้ยงมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในศูนย์ของตนได้เป็นอย่างดี การอบรมเชิงปฏิบัติการทำให้ครูที่เลี้ยงมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถจัดทำคู่มือเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ในกิจกรรมสร้างสรรค์ได้ ครูที่

เลี้ยงสามารถนำคู่มือไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดีโดยการประเมินหลังการใช้ที่มีคะแนนสูงกว่าก่อนการใช้ และผลสะท้อนที่ครูที่เลี้ยงได้แสดงออก

3. การนิเทศภายใน โดยผู้วิจัยได้ติดตามผลการนำแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนจริงในโรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา มีความสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เด็กมีส่วนร่วมมากขึ้น ส่งผลต่อพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กอย่างครบถ้วน โดยรูปแบบการจัดกิจกรรมเหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน โดยเด็กมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติทุกขั้นตอน จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ อย่างเหมาะสมเมื่อพิจารณาตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมจัดได้ในระดับดีเยี่ยม โดยให้เด็กมีส่วนร่วมมากที่สุด จาก การมีส่วนร่วมนั้นเด็กก็จะเกิดการเรียนรู้ เกิดพัฒนาการขึ้นอย่างเหมาะสมกับวัยสอดคล้องกับการนิเทศการสอนที่ แฮร์ริส (Harris, 1985 : 25) ได้ให้ทัศนคติเกี่ยวกับการนิเทศภายในว่าเป็นสิ่งที่บุคลากรในโรงเรียนได้กระทำต่อผู้ใหญ่และสิ่งอื่น ๆ เพื่อจะรักษาไว้หรือเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของโรงเรียนในวิถีทางตรง ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการสอนซึ่งเป็นสิ่งกระตุ้นและช่วยส่งเสริมการเรียนของนักเรียน การนิเทศการสอนมีความสัมพันธ์กับการสอนมากกว่าตัวนักเรียนเป็นหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนไม่ใช่งานเฉพาะและเป็นหน้าที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียน การนิเทศภายในจึงเป็นกระบวนการของผู้นิเทศที่มุ่งจะปรับและพัฒนาการสอนในสถานศึกษา โดยมุ่งที่พฤติกรรมของครูที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน และสอดคล้องกับกิจกรรมการนิเทศภายในที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 83) อธิบายว่า กิจกรรมการนิเทศภายในเป็นการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุจุดหมายของลักษณะการนิเทศ สิ่งสำคัญของผลจากการจัดกิจกรรมคือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับการนิเทศ ในการเลือกกิจกรรมเพื่อการนิเทศภายในควรจะคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรมนั้น เพื่อความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติ ซึ่งกิจกรรมที่ใช้จะได้ผลที่ต่างกันขนาดของกลุ่มก็มีผลต่อกิจกรรมที่จะนำมาใช้เพื่อการนิเทศมีมากกว่า 20 กิจกรรม แต่ละกิจกรรมให้ผลแตกต่างกันออกไป ที่ผู้นิเทศจะเลือกใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการนิเทศดังนั้นผู้นิเทศควรที่จะเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับการนิเทศ โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายทั้งในระดับบุคคลและเป้าหมายของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรจะนำผลการวิจัยไปประยุกต์และปรับใช้กับคณะครูระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาให้หลากหลายวิชา

1.2 ควรนำงานวิจัยครั้งนี้ไปเผยแพร่ความรู้ในสำนักวิทยบริการในสถาบันต่าง ๆ

1.3 ผู้บริหารและสถานศึกษาควรนำข้อมูลจากงานวิจัยนี้ไปดำเนินการจัดกิจกรรมกับครูอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรจะมีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องจากงานวิจัยนี้ เช่น การศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือรูปแบบที่เป็นแบบ โมดูลต่าง ๆ

2.2 ควรจะมีการทำวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียนที่นักเรียนมีส่วนร่วมกับการเรียนการสอน

2.3 ควรจะมีการทำวิจัยที่เป็นลักษณะในการส่งเสริมครู ให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการจากความสามารถที่ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนผู้เรียนในขณะนั้นเช่น การทำวิจัยในชั้นเรียน หรือการจัดกิจกรรมการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ